

ДОСЛІДЖЕННЯ КОРУПЦІОГЕННОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Однією з актуальних проблем сьогодення є високий рівень корупціогенності національної економічної системи, що відповідним чином результує вигляді низки негативних наслідків таких як сприянні поширення практик неформальної інституціоналізації, скорочення потенціалу економіки до залучення зовнішніх інвестицій, зниження доходної спроможності бюджету, що власне і обумовлює необхідність ґрунтовного дослідження даної проблематики.

Опираючись на статистичні дані, представлені у дослідженні Transparency International Ukraine, у 2022 році Україна набрала загалом 33 бали зі 100 можливих(+1 бал за останній рік) за Індексом сприйняття корупції (Corruption Perceptions Index — CPI)[1]. З цього випливає декілька висновків. По-перше, це є найкращим результатом для України за останні 10 років, що відображає поступову стабільну боротьбу з корупцією в країні, яка відбувається навіть за умов російського вторгнення. По-друге, це є найнижчим показником серед країн Європи, що дає нам зрозуміти, що для продовження руху України до вступу у Європейський Союз необхідно посилювати антикорупційну політику.

Стан корупції в Україні на 2023 рік вважають найсерйознішим викликом після воєнних дій 89% українців за інформацією SACCI. Слід відмітити, що відчувають наслідки корупції різні сфери економіки, а найбільш корумпованими сферами життя суспільства є митниця, судова система, прокуратура, медичні послуги та вирішення земельних питань [2]. Зауважимо, що зниження корупціогенності економічної системи потребує активного залучення громадського сектору з відповідним інформаційним висвітленням даної проблеми, адже високий рівень сприйняття корупції слугує джерелом її подальшого поширення.

В Україні існує значна кількість вдалих практик у боротьбі з корупцією, що були введені у останні роки. Яскравим прикладом може стати електронна система публічних закупівель Prozorro, що надає можливість кожному громадянину відслідкувати напрямки та конкретні об'єкти витрачання коштів платників податків. Крім того, система надає можливості бізнесу приймати участі у прозорому тендері. Іншим прикладом можна назвати електронну систему охорони здоров'я eHealth. Вона сприяє уникненню корупції при отриманні медичних послуг громадянами, дає змогу записуватися до лікарів онлайн, отримувати рецепти тощо.

Хоч в Україні вже присутні конкретні антикорупційні програми, діє розгалужена мережа антикорупційних органів, проте необхідно продовжувати рух у напрямку подолання корупції завдяки новітнім рішенням та ідеям. Одним з таких напрямків може бути створення громадських груп активістів, що підтримуватимуться державою для виявлення та дослідження проблем на місцевому рівні. Це дасть змогу звернути більше уваги на локальні прояви корупції. Ще перспективним можливим рішенням може виступати створення системи заохочення та покарання для посадових осіб: нагороди, премії та інші стимули для розкриття корупційних схем, разом із посиленням відповідальності за участь у них.

Отже, питання корупціогенності економічної системи в Україні під час війни постає досить гостро та є актуальною проблемою сьогодення, що вкрай негативно впливає на поточні та прогностні показники економічного розвитку, інвестиційний та оборонний потенціал держави, звужує євроінтеграційні перспективи. Подальших досліджень у даному напрямку вимагає проблематика конкретизації економічних заходів боротьби з корупційними явищами у контексті їх впливів на господарюючі суб'єкти.

Перелік посилань:

1. Індекс сприйняття корупції. *Transparency International*. 2022. URL: <https://cpi.ti-ukraine.org/> (дата звернення: 10.11.2023).

2. Стан корупції в Україні 2023: сприйняття, досвід, ставлення. *USAID*. URL: <https://engage.org.ua/stan-koruptsii-v-ukraini-2023-spryjniattia-dosvid-stavlennia/> (дата звернення 11.11.2023).